

Sal D

Migrasjonspedagogikk - kulturforståelse og undervisning av fremmedkulturelle

Silje Sitter, Høgskolen i Nord - Trøndelag (HiNT)

Migrasjons pedagogikk og kulturforståelse

- **Innvandrere og føreropplæring**
- **Funn fra norsk forskning**
- **Utfordringer både for trafikklæreren og sensoren**

Tolk fra Trondheim med iransk bakgrunn:

”...Hvis du tar opplæring, kan du få forståelse for samfunnet og for hva barna dine gjør når de er ute. Alt har så tett sammenheng med forståelse for trafikken. Hvis du skjønner hvorfor du må ha den atferden som du må ha i Skandinavia, da skjønner du hva Skandinavia er. Hvis dere tilbyr dem trafikk noen timer i norskopplæringen på voksenopplæringssentrene og det står en tolk der noen timer for å løse problem så de forstår skiltene. Da kan dere lære dem de riktige tingene”

Trafikkopplæring

- ***Norskopplæring*** er spesielt tilrettelagt for innvandrere som gruppe
- I ***føreropplæringen*** møter innvandrere en opplærings situasjon som ikke er spesielt tilrettelagt for dem som gruppe

Utfordringer

Avdekke utfordringer i møtet:

- mellom innvandrere og føreropplæring
- mellom innvandrere og norsk trafikkultur

Rammer for føreropplæringen

- **Gammel læreplan: 9,5 timer obligatorisk opplæring**
- **Ny læreplan: 36 timer obligatorisk opplæring**
- **Har de nye rammene gjort det enklere å gi innvandrere god opplæring?**

Trafikkklærer som underviser mange innvandrere:

”Ja, så må man snu litt på norskopplæringen, slik at man relaterer det til trafikk og bil... i stedet for melk og brød. De kan jo sortere gruppene, hvem har førerkort, og ønsker å få det på norsk? Prøv å gjett hvor mange hender som kommer opp!”

Innvandrer i trafikkopplæring:

”Jeg var med på trafikkopplæring på voksenopplæringssentret for to år siden. Det var en dag for uka. Det var veldig bra. For det var gratis og vi kunne lære over lang tid. Det er veldig bra å lære norsk og trafikkunnskap sammen. Begge to. Det gir oss sjanse til å finne jobb.”

Teorikurs

- Ingen eller få innvandrere deltar på teorikurs
- Ingen eller få bøker som er oversatt til morsmål
- Teoribøker fra kandidatenes hjemland benyttes

Praktisk kjøretrening

- Komplekse utfordringer
- Manglende språkkunnskaper
- Overflatekommunikasjon
- *Handle i situasjoner heller enn forberede til situasjoner*

Trafikkklærer

- ***”Normalt sett (med norske elever) ville jeg ved Dalen (situasjon der eleven ventet på å krysse motgående kjørefelt for å svinge til venstre) bedt eleven om å kjøre lenger fram i krysset. Men det gjorde jeg ikke, for da ville jeg fått problemer med at han hadde begynt å tolke betydningen av hva jeg sa. Så jeg venter heller til situasjonen er der.”***

Å forbedre eleven

Ved glattkjøring

- Teoretisk introduksjon, elevenes erfaringer, illustrasjon av øvelsene, detaljerte instruksjoner i bilen
- Oppsummeringer og vurderinger umiddelbart etter øvelse
- Samlet oppsummering der lærer forsøker å få elev til å reflektere

Å forberede eleven

Ved ordinære kjøretimer

- Lærer inviterer til avklaringer ved å stille spørsmål
- Eleven sier ikke mye
- Lærer stiller spørsmål og svarer på egne spørsmål
- Elevens forståelse og refleksjon??

Trafikkklærer

*”Det som er spesielt med disse elevene er at jeg ikke kan spørre: ’hva tenker du nå?’ når de kjører. Denne eleven har kjørt 4-5 timer. Han har strøket en gang på oppkjøring. **Jeg får ikke kontrollert hva som er hans holdninger og kunnskaper. Jeg får bare sett på ferdighetene, og jeg kjenner ikke hans begrunnelser for hva han gjør. Kjenner ikke til innholdet i det de gjør.**”*

Læringsprogresjon

- Begrenset kommunikasjon
- Mangel på tilflyt av teorielementer
- Formidler budskapet gjennom nøkkelord
- Kunnskaper og holdninger mister synlighet i opplærings situasjonen
- Elevens stemme er fraværende
- Vansker med å overskride ferdighetsnivået

Unik læringsssituasjon

- **Lærerens instruksjon og elevens forståelse blir omsatt til direkte handling**
- **Individbasert opplæring**
- **Lærer legger vekt på å skape god relasjon til eleven**
- **Gjensidig tillit og kjennskap til eleven er avgjørende**

Sensorers syn på føreropplæring

”Kjøreskolene slipper litt lett unna slike problemer, fordi de sier at det ikke er deres problem. ’Det er ikke vårt problem at han ikke forstår det.’ Det skjønner jeg godt, og det godtar jeg for så vidt også. Men dersom de nær sagt skal leve av å selge kunnskap, så er det kanskje noe der om å gjøre det bra. Vi har dette her at vi får jo slike personer. Jeg kommer ut gjennom døra med ei blokk i hånda, og der står det at jeg skal ha den og den. Så får jeg beskjed om at han ikke kan et ord norsk. Det er også en situasjon å bli satt opp i.”

Sensorers syn på prøvesituasjon

- Kandidaten melder seg til førerprøve før hun/han er rede for det
- Sensor peker på manglede kjennskap til kandidaten som et problem
- Utfordring med introduksjon, sikkerhetskontroll og avslutning av førerprøve (språkbasert kommunikasjon)
- Etterlyser tettere samarbeid med trafikkskolene

Språklige utfordringer

- **Opplæring og prøvesituasjon er en utfordring for elever, trafikklærere og sensorer**
- **Språklige utfordringer mest framtrædende for alle aktører**
- **Språk er forankret i kultur, og språket vil være bærer av kultur**

Språklige utfordringer

- Trafikklærere og sensorer er bærere av norsk språk og norsk kultur
- Elevene vil være i en prosess der de skal finne en balanse mellom det de kommer fra og det nye
- Pedagogisk utfordring i at personer med innvandringsbakgrunn skal tilegne seg kunnskaper, holdninger og ferdigheter som norsk trafikkkultur gjenspeiler

Kulturelle utfordringer

- Å lære å kjøre bil i Norge blir også et møte med den norske kulturen
- Symboler i trafikkbildet er bærere av norsk kultur; ”grønn mann”
- Skiltene er et internasjonalt system med felles standarder, men med ulikt meningsinnhold i ulike kulturer

Læringsverdien av å forespeile

- Læreren kan ikke forberede for kommende situasjoner
- Lærings situasjonen preges av overflatekommunikasjon
- Handle i situasjoner heller enn å forberede for situasjoner
- Får dermed en annen lærings situasjon enn elever som får meningsbærende innspill både før, under og etter en episode

Refleksjon og relasjon

- Opplæringen konsentreres om ferdigheter. Holdninger og kunnskaper mister synlighet pga språk
- Utfordringene særlig tydelig i trinn 3 og 4
- Invitere til refleksjon hos eleven uten felles språk?

Refleksjon og relasjon

- Mulighet for å skape refleksjon ser ut til å henge sammen med relasjonen mellom partene i opplæringen
- Gjennom relasjonen skapes felles referanseramme for forståelse av trafikk

Kunnskapsutvikling

Naturlig å styrke både sensors og trafikklærers kvalifikasjoner mht:

- **Pedagogisk tilrettelegging**
- **Kommunikativ kompetanse**
- **Kulturkunnskap**

Mulige tiltak

- Trafikkrelatere den eksisterende norskundervisningen for innvandrere
- Bruk av tolketjenester
- Oversette standard introduksjoner og avslutninger både ved praktisk og teoretisk prøve
- Skape felles møteplasser for trafikklærere, sensorer og tolker for å utveksle erfaringer og foreslå løsninger